

Lina Samuelsson

Släktforskning

PÅ NÄTET

DOCENDO

Del 1

 Visual-serien

LETA!

- 3. Hur släktforskar man? 14
- 4. Kyrkböcker på Internet..... 15
- 5. Söka i databaser 30
- 6. Utomlands 41
- 7. Soldater, sjömän och smeder 48

3. HUR SLÄKTFORSKAR MAN?

Innan du ger dig ut på nätet måste du veta lite om hur man släktforskar. Det är inte svårt men kräver en del övning och tålmod!

Det kan vara ganska svårt för en nybörjare att orientera sig i kyrkböckerna – för att inte tala om att läsa prästernas handstilar! Men övning ger färdighet och det är alltid en bra idé att gå en kurs eller läsa en bok om hur man tyder äldre handstilar.

Det finns många sätt att släktforska och principerna är egentligen de samma oavsett om du gör det via **Internet**, på **biblioteket** eller uppsöker **Landsarkiv**.

Man brukar börja med att fråga äldre släktingar om vad de vet om sina släktingar, leta i fotoalbum och efter gamla brev och anteckningar. Oftast har man då några årtal och orter att utgå ifrån. Med hjälp av dessa är det sedan dags att kontrollera fakta i arkiven. De arkiv som släktforskare vanligtvis använder sig av är kyrkböckerna. Sedan slutet av 1600-talet har prästerna i Sverige under lag varit tvungna att föra uppgifter över befolkningen, men många präster gjorde det även ännu tidigare. Tyvärr har många kyrkor brunnit under åren och därför saknas en del kyrkböcker. Prästen kan också ha varit slarvig och råkat spilla kaffe just där det står om dina släktingar, sådant hände dessvärre.

Det är inte helt enkelt att läsa kyrkböckerna, så även om dessa bara finns några klick ifrån dig tack vare Internet, så sparar du mycket tid på att gå någon grundkurs i släktforskning. Då får du lära dig hur man tyder den ålderdomliga skriften, som vid första anblicken kan verka nästan omöjlig att läsa, och tips på hur du ska orientera dig i böckerna. Men släktforskning tar tid och kräver tålmod så räkna med många timmar framför datorn och arkivhandlingarna!

Kyrkböckerna består av många olika böcker som prästerna förde. De vanligaste är: Församlingsböcker, Husförhörlängder, Flyttninglängder, Födelse- och dopböcker, Kommunion- eller nattvardslängder, Konfirmationsböcker, Lysnings- och vigselböcker samt Död- och begravningsböcker.

Det kan gå till så att en släktforskare läser i födelseboken om en ny person och sedan följer man denne i husförhörsboken. Det är här man kan få reda på riktigt rolig information, som att personen var duktig i skolan eller sällan gick i kyrkan. **Husförhörsboken** förde prästen nämligen för att hålla koll på församlingens kristendomskunskaper. På det viset kan man få en aning om, om det finns mer information att hitta i andra arkiv. Om en släkting var soldat bör man till exempel uppsöka **Krigsarkivet** och har ett brott begåtts kan det vara en god idé att läsa om detta i **domböcker** (gamla tiders domstolshandlingar).

Idag förvaras de olika församlingarnas kyrkböcker och andra handlingar på Lands- eller Stadsarkiv och på speciella släktforskningscentrum där alla Sveriges kyrkböcker finns samlade.

Via Riksarkivets webbplats www.ra.se/la.html hittar du alla lands- och stadsarkivs enskilda webbplatser.

Under slutet av 1940-talet filmades de svenska kyrkböckerna på mikrofilm på initiativ av **mormonkyrkan**, Jesu Kristi Kyrka Av Sista Dagens Helige. För att underlätta ytterligare har dessa senare överförts på **mikrokort** som det går att beställa hem, låna på biblioteket eller läsa i Landsarkivet. Mikrokort kallas ibland också för microfiche, men det är samma sak som åsyftas.

De senaste åren har arbete pågått från flera olika håll att skanna mikrokort och göra dem tillgängliga på Internet. Idag finns faktiskt i stort sett alla kyrkböcker skannade att läsa på Internet, men mot avgift. Andra har i stället skrivit av mikrokort för att man ska slipa tyda den gamla handstilen och gjort dem sökbara.

Internet underlättar verkligen släktforskningen, men själva efterforskningarna kommer man, tack och lov ska man kanske säga, inte ifrån! Du ska ha mycket tur för att hitta hela din släkt på en webbplats, och även om du gör det så är det bäst att kontrollera alla uppgifter!

4. KYRKBÖCKER PÅ INTERNET

Kyrkböckerna är släktforskarens vanligaste arkiv och numera finns de utlagda på Internet, både skannade och avskrivna. Dessutom finns många kyrkböcker avskrivna, vilket gör dem sökbara och lättare att läsa. Men avskrivna uppgifter ska alltid räknas som andrahandsuppgifter som måste kollas mot originalhandlingarna.

Det är vanligt att sidorna kräver abonnemang, vilket kan kosta några hundralappar i månaden.

A. Geline

Företaget **Geline** har idag 99,9 % av alla kyrkböcker skannade och är därmed det största svenska arkivet på Internet. Sammanlagt rör det sig om över 32 miljoner sidor! Och den där sista tiondels procenten som fattas är på väg. För att få tillgång till materialet krävs abonnemang.

Att kyrkböckerna är skannade betyder att du tittar på dem som bilder, precis som man gör med mikrokort. Det innebär att du själv måste kunna tyda handstilen och veta hur du ska läsa dem, men å andra sidan får du förstahandsinformation.

Även om Geline har det största arkivet rekommenderas det att du kontrollerar att den volym du är intresserad av finns inlagd.

Att släktforska är en del av mormonernas tro eftersom det är väldigt viktigt för dem att känna till släktbanden.

Mormonkyrkans centrum, staden Salt Lake City i USA, kan därför beskrivas som släktforskarens paradys. Här finns världens största släktforskararkiv och det är här som de mikrofilmade originalen av Sveriges kyrkböcker finns bevarade!

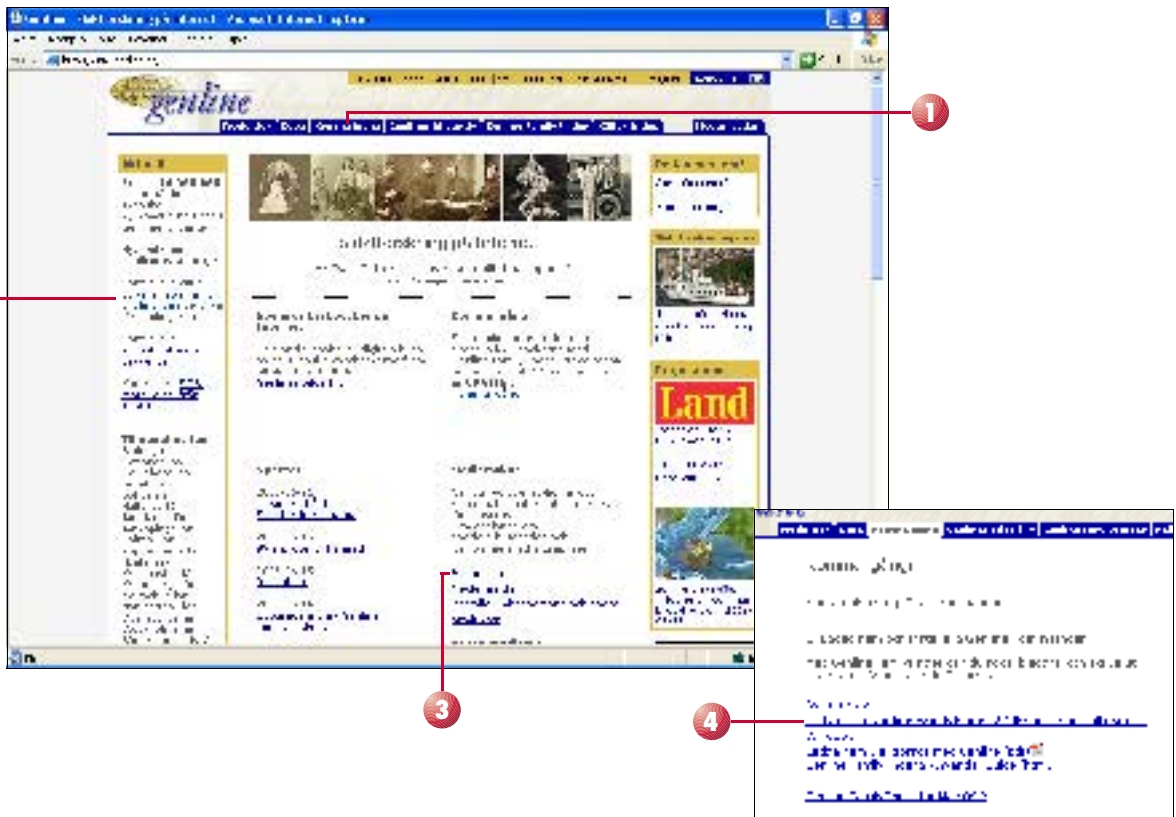
Många folkbibliotek abonnerar på släktforskar-tjänster. Prova sidorna där innan du bestämmer dig för vilken sida du vill ha.

Du kan testa Geline i en demoversion som finns på webbplatsen innan du köper ett abonnemang.

Så här släktforskar du med Genline:

- 1 Gå till www.genline.se. På sidan finns en ”Komma igång”-guide som kan vara bra att läsa.
- 2 Kontrollera att den volym du är intresserad av finns skannad. Detta gör du genom att klicka på länken **volym** som finns **tillgängliga** i vänster-spalten. Du börjar med att välja län, därefter stad och sedan församling. Där finns alla volymer och sekvenser uppspaltade.
- 3 Genline kräver abonnemang. För att skaffa ett abonnemang måste du först bli medlem. Klicka på länken **Bli medlem** och fyll i dina personuppgifter. Du behöver en e-postadress eftersom det är till denna som dina medlemsuppgifter skickas. Med dessa kan du sedan logga in och beställa abonnemang. Det finns abonnemang för olika perioder och även klippkort om du bara vill betala för de tillfällen du använder Genline.
- 4 För att kunna titta på kyrkböckerna som är i bildformat behöver du ett speciellt program som kan visa bilderna, Genline FamilyFinder 2. Du laddar ner programmet från webbplatsen. Följ instruktionerna under fliken **Komma igång**.

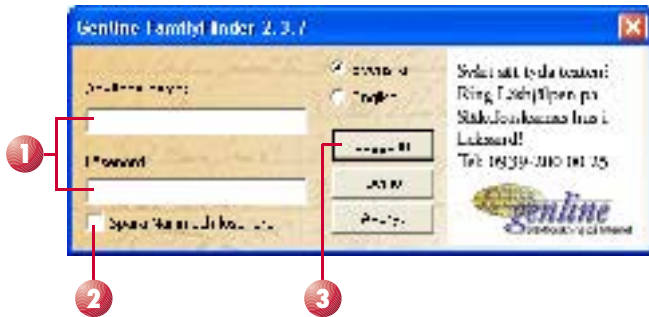
Genline FamilyFinder finns i två versioner. Den senaste versionen, Genline FamilyFinder 2 rekommenderas.

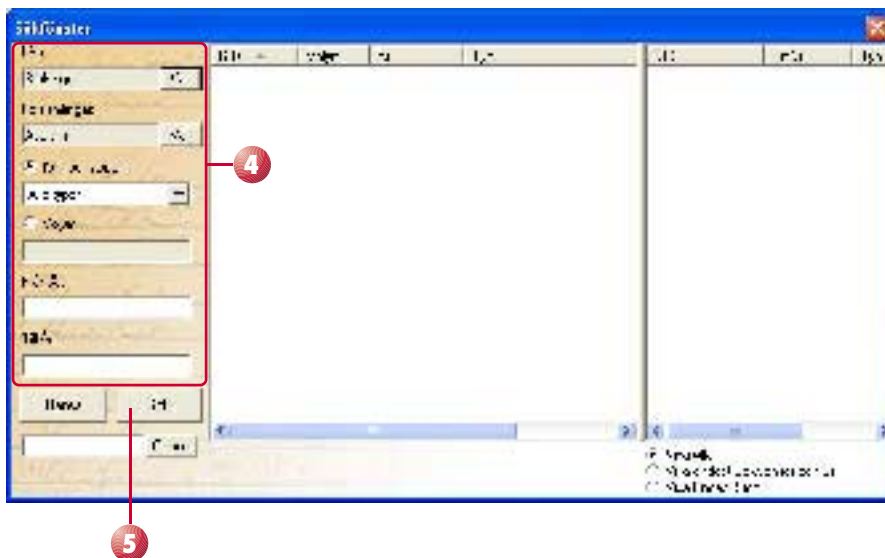
- 5 När du laddat hem Genline FamilyFinder 2 kommer detta program att finnas under **Start**-menyn och på skrivbordet. Klicka på ikonen **Genline FamilyFinder2** för att starta programmet.

Gör så här för att söka i Genline FamilyFinder 2:

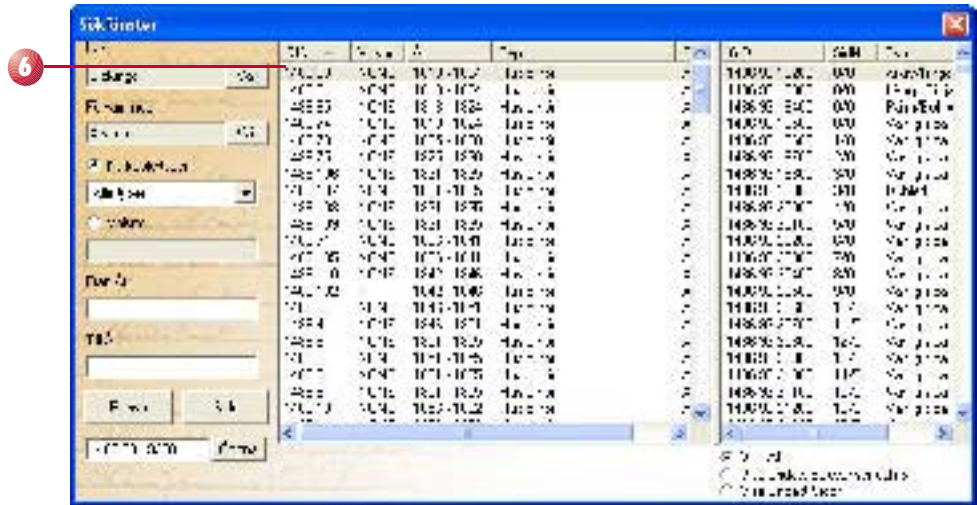
- 1 Skriv ditt användarnamn i rutan **Användarnamn** och ditt lösenord i rutan **Lösenord**.
- 2 Markera rutan **Spara Namn och lösenord** när du loggar in så slipper du skriva in uppgifterna varje gång du ska använda programmet.
- 3 Klicka på knappen **Logga in**.

- 4 När programmet öppnats kommer du till dialogrutan Sökfönster. Här väljer du den kyrkbok du vill titta på. Specificera län, församling, kyrkbokstyp, volym och år. Känner du inte till alla uppgifter hoppar du bara över någon tills vidare, men ju mer precis din sökning är desto färre träffar får du att gå igenom.
- 5 Klicka på **Sök** för att få upp en lista över de böcker som matchar din sökning.

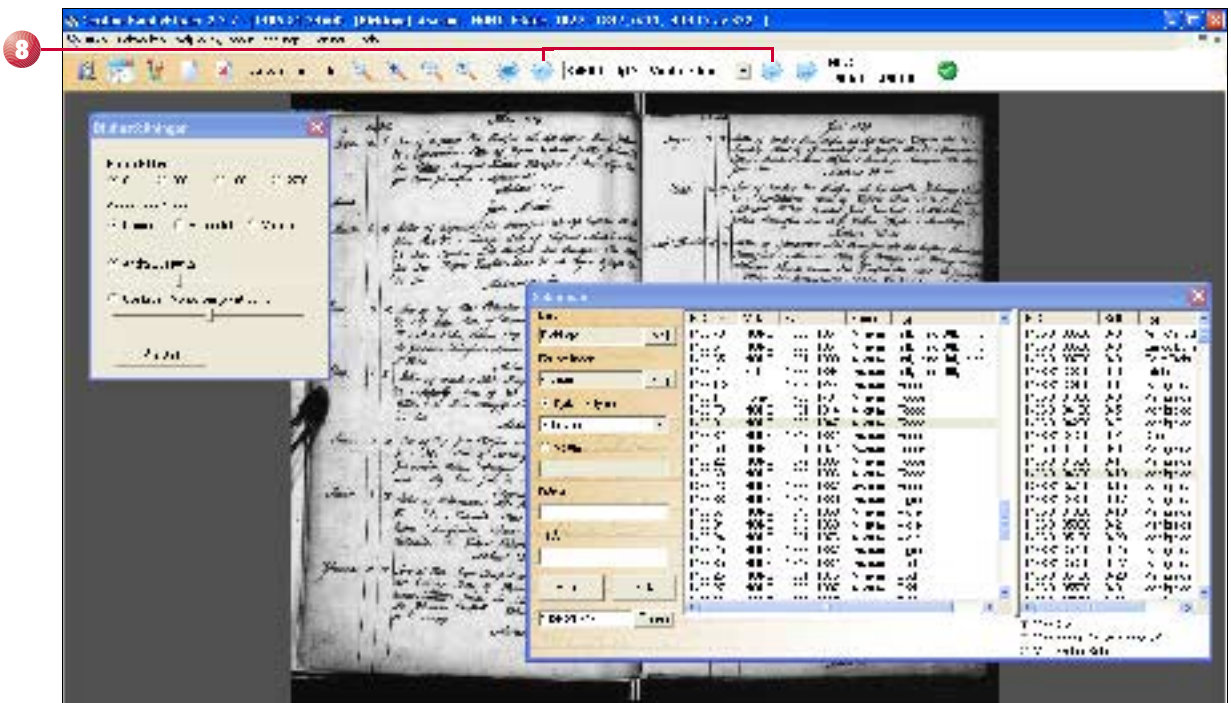

- 6 Markera den bok som du vill titta i. I högra spalten listas då alla bilder, sorterade efter sida, i den aktuella boken. Om du redan vet vilken sida som innehåller det du söker efter, klickar du på den. Annars kan du börja med att läsa boken från förstasidan och bläddra framåt.

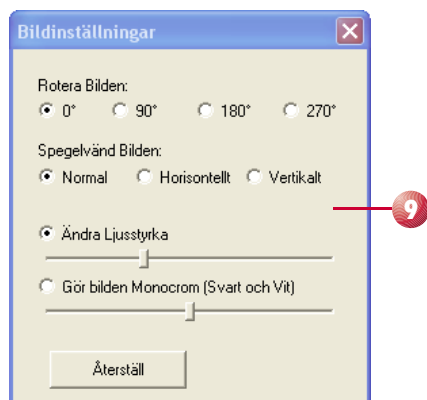

- 7 Boken är nu öppnad och du kan titta på bilderna. Dialogrutan Sökfönster kan du öppna och stänga genom att klicka på ikonen eller genom snabbkommandot **Ctrl+S**.

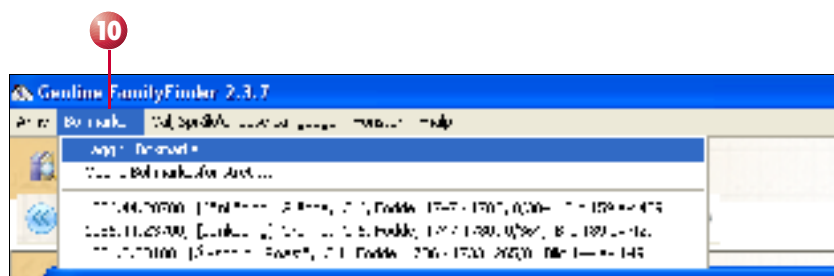
- 8 Du bläddrar i boken genom att klicka på pilarna framåt eller bakåt i verktygsfältet. Du kan också använda tangenterna **Page Up** och **Page Down**. För att kunna se tydligare använder du zoomfunktionen.

- 9 Genline FamilyFinder har också funktioner för att ändra bildinställningar så att du kan vända på sidan eller göra den mörkare/ljusare, vilket kan underlätta läsningen. Använd snabbkommandot **Ctrl+I** för att öppna och stänga dialogrutan med bildinställningar.

- 10 När du hittat den sida du sökt kan det vara bra att lägga till ett bokmärke på sidan. På så sätt kan du lätt återkomma till sidan när du vill. Öppna **Bokmärken**-menyn och välj **Lägg till Bokmärke**.

B. SVAR

SVAR står för Svensk Arkivinformaton och är en del av Riksarkivet. Det är härifrån man beställer mikrokort. Nu har SVAR även skannat stora delar av kyrkböckerna och dessa finns tillgängliga på webbsidan för den som har abonnemang. Målet är att alla kyrkböcker ska finnas på Internet. Dessutom finns många andra arkivhandlingar, såsom mantalslängder, folkräkningar och databaser på Internet.

För att använda SVAR behöver du ett abonnemang och ett bildläsningsprogram, en Plug-In, som du kan ladda ner från webbplatsen. Abonnemang finns både som klippkort och för längre perioder och beställs från webbplatsen.

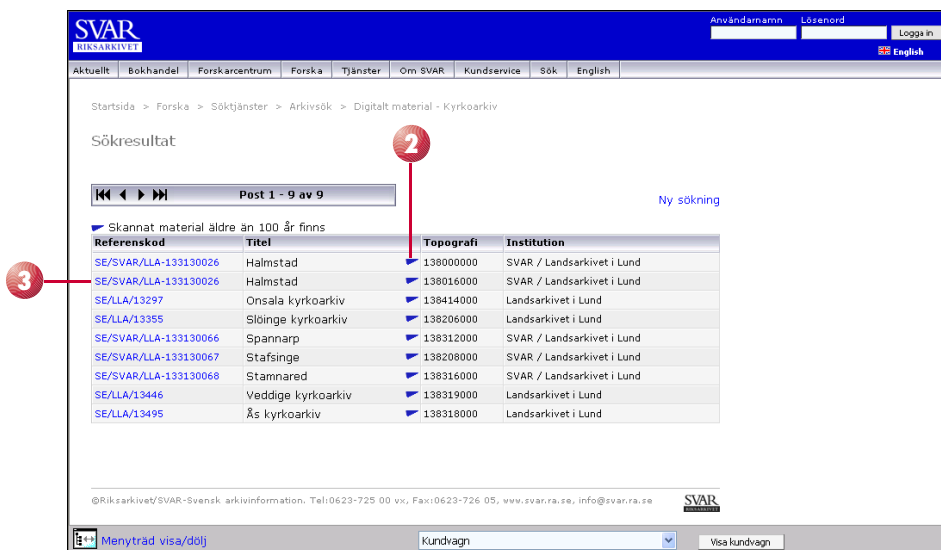
Så här läser du skannade kyrkböcker hos SVAR:

- 1 Visa sidan www.svar.ra.se. Välj **Kyrkarkiv** i listrutan **Snabblänkar skannat material**. Klicka på det län som du är intresserad av.

- 2 I nästa träfflista kan du välja den församling du söker. Den blå pilen betyder att församlingens kyrkböcker finns skannade.

- 3 Klicka på bokens referenskod.

C. Avskrivna kyrkböcker

Det kan vara svårt att tyda handstilen i kyrkböckerna och då kan en genväg vara att läsa i **avskrivna kyrkböcker**.

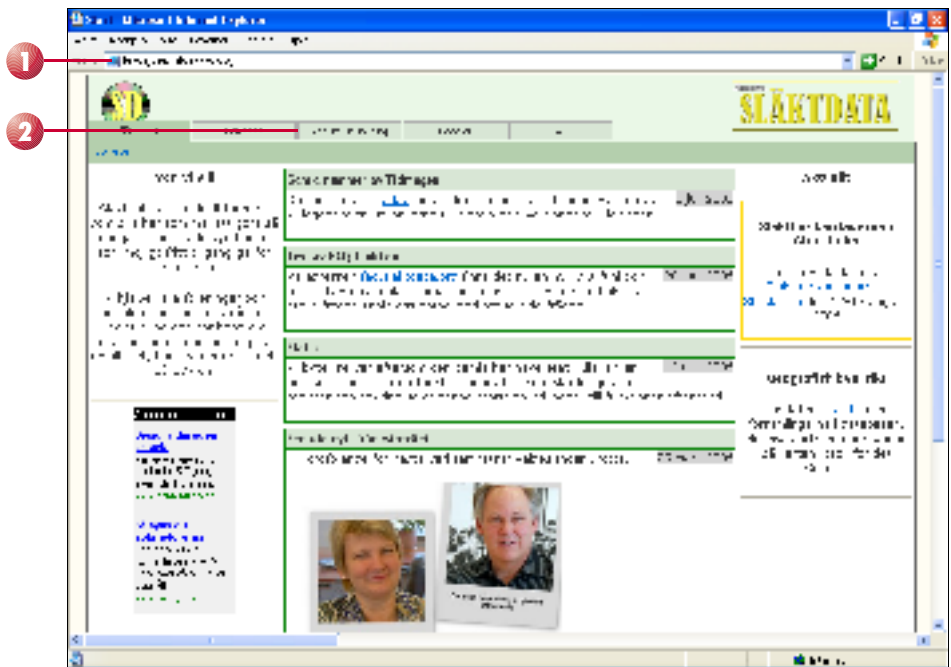
Ett bra tillvägagångssätt kan vara att först söka efter information i avskrivna kyrkböcker. Förhoppningsvis får du då också information om vilken källa de är tagna från och vilken sida. Sedan är det bara att kontrollera uppgiften i en skannad kyrkbok!

Släktdata är en ideell förening som vill göra så många datoriserade uppgifter som möjligt tillgängliga gratis. Tanken är att personer ideellt skriver av uppgifter från kyrkböcker som sedan läggs in på webbplatsen. På så vis ska nästa släktforskare som är intresserad av samma församlingsbok slippa tyda texten själv, i stället kan han eller hon söka i dem via en sökfunktion på webbplatsen.

Eftersom sidan sköts ideellt av privatpersoner finns långt ifrån alla kyrkböcker med, men många! Släktdata är gratis att använda och kräver inget abonnemang.

Så här gör du för att söka i en avskriven kyrkbok på Släktdata:

- 1 Gå in på www.slaktdata.org.
- 2 Klicka på fliken **Register & sökning**.

- 3 I sökförmläret fyller du i uppgifter om namn och församling. När du börjar skriva ser du genast om den församling du söker finns med. Under **Söktyp** kan du definiera din sökning. Metaphone-sökning innebär att datorn söker efter ord som liknar det du skriver. Det kan vara bra att använda eftersom namn ofta stavades på olika sätt förr i tiden. Klicka på knappen Sök, förstöringsglaset, för att starta sökningen.

Släktdata Startsida - sökning Registerlista Geografisk översikt Hjälp och status	Sök efter:	Sök i:	
	Förnamn *	<input type="text"/> (Enbart ett förnamn)	Födelse ☒
	Efternamn *	<input type="text"/> (Enbart ett efternamn)	Vigsel ☐
	Församling <input type="text"/>	Acklinga (Börjar med, max 10 bokstäver)	Död ☐
	Årtal <input type="text"/>	Agnetorp (Börjar med, 2-4 siffror)	Husförhör ☐
	Adress <input type="text"/>	Ale-Skövde (Börjar med, max 10 bokstäver)	In/Utflyttning ☐
	Söktyp <input type="text"/>	Alingsås Lsf Alingsås S/P Alunda Ambjörnarp Ångered	<input type="text"/>